

Vinden - Beste venn og verste fiende

Fem skudd i samme hull kan vel alle klare når man bruker "skytemaskiner" med anlegg. De fleste benkeskyttere har opplevd lignende kommentarer når de forteller hva sporten går ut på. Dette kunne vært riktig dersom det ikke hadde vært for benkeskytterens beste venn og verste fiende - vinden. På utstyrsiden nærmer man seg etter hvert grensen for god presisjon det går an å hente ut av våpnene som benyttes.

Av Geir Storvann

Børser som skyter grupper på ned mot tre millimeter, eller mindre på 100 meter er snarere regelen enn unntaket. Det som skiller klinten fra hveten er skytterens evne til å tolke vindens påvirkning av kulebanen. Derfor er vindflaggene benkeskytterens viktigste utstyr, nest etter selve våpenet og ammunisjonen.

Fra 3 - 25 mm

Tar man ikke hensyn til vinden, og unnlater å forlegge siktepunktet for å kompensere, kan en gruppe som i utgangspunktet kunne krøpet under 3 millimeter, fort bli 25 millimeter i stedet. Vindflaggene viser vindens retning og styrke med jevne intervaller mellom munningen og skivene. Når det er perfekte forhold og helt vindstille er det den som har det beste våpenet som vinner. Men når det blåser er det den som er flinkest til å tolke vindflaggene og vindens påvirkning som har de beste oddsene.

Uunnværlig

I lyset av denne erkjennelsen kan man si at vindflagg, eller ethvert utstyr som kan vise vindens retning og styrke, er like viktig for presisjonen som kvaliteten på våpenet, og alle øvrige presisjonsforbedrende faktorer.

Når alle flaggene er oppe minner det hele mer om et karneval enn en skytebane, men uten dem hadde den utrolige presisjonen denne sporten kan oppvise vært helt uoppnåelig.

Vinden

Når jegeren puster opp i luften på en kald høstmorgen ser han hvilken vei vinden blåser der han står. Det er som regel nok for å ta hensyn til værdraget ved postering. Benkeskytteren kjenner det samme værdraget der han sitter på standplassen, men dette er ikke nok. Ikke bare kan styrken på vinden variere mye langs den strekningen prosjektilet fra våpenet må tilbakelegge, men også vindens retning kan variere. Det er ikke uvanlig at vinden blåser fra f.eks. høyre nær skivene, mens vinden kommer fra venstre der skytteren sitter.

Vindretningen

Det er heller ikke likegyldig fra hvilken side vinden kommer. Et prosjektilet fra en rifle i kaliber 6 PPC roterer ca. 3000 ganger i sekundet idet det forlater munningen. Riflingen i løpet har gravert fordypninger i prosjektilet på dets vei gjennom løpet. Disse fordypningene kan nærmest sammenlignes med et "dekkmønster". Vind på tvers av kulebanen vil føre til at det skapes et høyere lufttrykk på den siden av kulen vinden blåser fra, i forhold til lesiden av kulen. Dersom prosjektilet for eksempel avfyres fra en rifle med høyrevridd rifling, samtidig som det blåser fra høyre, vil prosjektilet "dekkmønster" gripe mer fatt i luften på den siden vinden blåser fra. Dette får kulen til å klatre, eller rettere sagt falle mindre enn den ville ha gjort i vindstille vær. Men dersom vinden hadde kommet fra venstre ville den samme effekten gjort at prosjektilet hadde klatret nedover, og følgelig falt raskere enn i vindstille vær.

Vindflaggene gjør det mulig for skytteren å ta hensyn til summen av vindens ulike

påvirkningsfaktorer, slik at han kan forlegge siktepunktet når forholdene forandrer seg.

Som i artilleriet

De av oss som har tjenestegjort i artilleriet nikker gjenkjennende til dette konseptet. Der sender vi opp værballer som forteller oss om vindretning og hastighet i alle luftlagene granaten må passere gjennom før den når målet. Værdatabasene mates inn i en datamaskin som beregner summen av alle påvirkningsfaktorene, og som gir kanonmannskapene koordinatene, som i praksis er riktig forlegning av siktepunktet. De beste benkeskytterne bruker vindflaggene i stedet for værballer, mens hjernen jobber i høygir hele tiden for å regne ut skytedatabasene, som hele tiden forandrer seg i takt med vinden. Hvem tør lenger påstå at dette er enkelt

Skivene

Benkeskivene er todelt. Den tellende delen er øverst, mens den nederste delen utgjøres av den såkalte sighteren, eller innsiktingskiven om man vil. Det godtas kun fem treff i den tellende delen, mens man kan skyte så mye man vil på sighteren. Når vindforholdene forandrer seg i løpet av de 7 minuttene omgangen varer, kan man gå ned på sighteren og prøveskyte for å se hvor mye treffpunktet flytter seg. Deretter går man opp på den tellende delen, hvor man forlegger siktepunktet i forhold til treffpunktforandringen på sighteren.

Typer vindflagg

I benkeskytingens spede barndom var det flagg og vimpler som ble brukt for å vise vindretning og vindstyrke. I dag benytter de fleste vindmøller med styrefinne, påmontert en tøystrimmel i lett og vindtett tekstil. Vindstyrken bedømmes ut i fra turtallet på vindmøllen. Ofte er det ene bladet malt i en kontrastfarge for å lette avlesingen. Det benyttes også vindflagg bestående av rene styrefinner med tekstilstrimmel. Selv om det i dag finnes flere ulike typer utstyr til formålet, benyttes fortsatt fellesbetegnelsen vindflagg.

Plassering

Det er viktig å plassere flaggene så nært opp til selve kulebanen som mulig, men ikke så nær den at man risikerer at kula sneier borti et propellblad, eller en tøystrimmel. Skytteren er i seg selv det første vindflagget. Der han sitter ved benken, kjenner han vinddragets retning og styrke uten å heve øynene fra kikkerten. Dette er viktig, for den vinden som påvirker prosjektilet i den første delen av fluktfasen gir større utslag for treffpunktet på skiva, sett i forhold til en tilsvarende vindpåvirkning nær skivene. Satt på spissen kan dette sammenlignes med forskjellen i kulebaneavvik mellom et treff i kvist 5 meter fra munningen, i forhold til når man treffer en kvist 5 meter foran målet.

Det er likevel viktig å plassere et av vindflaggene ganske nær målet, mens de øvrige fordeles jevnt mellom et punkt ca 10 meter foran skytteren og det siste flagget. Det er vanlig å benytte ca 6 vindflagg samtidig.

Slik lager du vindflaggene selv

Å bestille ferdige vindflagg fra fabrikk, er en dyr fornøyelse. De er ikke vanskeligere å lage dem enn at du klarer det godt selv, med litt fingerferdighet og en porsjon tålmodighet. Er du heldig kan du finne det du trenger hos en velassortert skraphandler. Selve propellen bør være utført i et lett materiale. Da reagerer den raskere på brå forandringer i vindhastigheten. Den enkleste og beste løsningen er å bestille 14" "Pinwheels" fra jernvarekjeden Tru-Valu i USA. De koster ikke mer enn 20 kroner stykket der borte, og hvis flere skyttere slår seg sammen og bestiller samlet, reduseres transport- og ekspedisjonskostnadene. Det du må skaffe her hjemme, er materialer til akslingen og halefinnerne, men vent med akslingene til du har fått tak

i propellene. Mål lagerdiameteren og velg emne i henhold til denne. Desto lettere materialer, desto kortere reaksjonstid. Dette gjelder også halefinnene, som gir deg variasjonene i vindretningen. Kevlar- eller karbonfiber er best, men også klart dyrest. Plater i et tynt og stivt plastmateriale gjør også nytten. De ferdige vindflaggene bør måle ca. 60 cm fra propell til hale.

Stativet

Når propellene og styrefinnene er montert, må du finne balansepunktet - Stedet på akslingen der du kan balansere hele stasen på fingertuppen. Dette er stedet for å lodde fast hylsen som skal festes i toppen av masten. Masten i seg selv kan bestå av alt fra en 3m lang teleskopisk stålstang, som stikkes ned i bakken og stives av med barduner, til en tilsvarende stang med sokkel eller bein som kan forankres med stein e.l. Her overlates fantasien til skytterens egen kreativitet. Det viktige er at stativet konstrueres med tanke på fleksibilitet når det gjelder justeringsmuligheter i høyderetningen, og stabilitet som gir stødighet, selv i sterk vind.

Når det blåser

Det er først nå du har realistiske muligheter til å bli virkelig god i denne sporten. Det er alltid morsomt å skyte små grupper, men vanskeligst på dager da det blåser mye. Men det er nettopp på slike dager du bør trene. Øv deg på å tolke variasjonene i forholdene. Øv deg på å registrere hvilke forhold som oppstår oftest og skyt da. Da blir variasjonene fra skudd til skudd minst mulig.

Vinden din venn

Hvis dette går bra i fire av fem tilfeller spør det hvor god du er til å forlegge siktepunktet for å kompensere for de endrede forholdene på sisteskuddet. Når du får taket på dette blir vinden din venn, som får din siste kule til å drive inn i det samme hullet som de andre, mens de uerfarne skytterne opplever det motsatte. Benkeskyting med bruk av vindflagg åpner en helt ny verden. Det gjelder ikke lenger bare å kunne skyte, men å vite når du skal skyte.